

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepäätös 2002/584/YOS – Eurooppalainen pidätysmääräys – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – Ehdottomat kieltäytymisperusteet – 3 artiklan 3 alakohta – Alaikäiset – Vaatimus tarkistaa vähimmäisikä, jonka saavuttanutta voidaan pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena, vai tapauskohtainen arviointi niiden lisäedellytysten perusteella, joita täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä säädetään konkreettisesti alaikäisen panemiseksi syytteeseen tai tuomitsemiseksi

Asiassa C-367/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka hof van beroep te Brussel (Brysselin ylioikeus, Belgia) on esittänyt 23.6.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.7.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

Dawid Piotrowski,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari), jaostojen puheenjohtajat R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. Malenovský, E. Levits, C. G. Fernlund ja C. Vajda sekä tuomarit J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, S. Rodin, F. Biltgen ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: apulaiskirjaaja M.-A. Gaudissart,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.6.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Belgian hallitus, asiamiehinnään C. Pochet, L. Van den Broeck, C. Van Lul ja N. Cloosen,
- Irlanti, asiamiehinnään A. Joyce ja J. Quaney, avustajanaan J. Fitzgerald, BL,
- Ranskan hallitus, asiamiehinnään D. Colas ja R. Coesme,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan L. Ventrella, avvocato dello Stato,
- Puolan hallitus, asiamiehinnään B. Majczyna ja J. Sawicka,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Romanian hallitus, asiamiehinään R. Mangu, M. Chicu ja E. Gane,
- Euroopan komissio, asiamiehinään R. Troosters ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.9.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24; jäljempänä puitepäätös 2002/584), 3 artiklan 3 alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, joka koskee Sąd Okręgowy w Białymstokun (Białystokin alueellinen tuomioistuin, Puola) 17.7.2014 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka kohteena on Dawid Piotrowski, täytäntöönpanoa Belgiassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan viidennestä seitsemänten perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syyteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.
 - (6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.
 - (7) Koska tavoitteena olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden yksipuolisin toimin, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, neuvosto voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.”

4 Mainitun puitepäätöksen 3 artikla kuuluu seuraavasti:

”Täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusviranomainen, jäljempänä ’täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen’, kieltäytyy panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön seuraavissa tapauksissa:

--

3) jos henkilöä, jota eurooppalainen pidätysmääräys koskee, ei voida ikänsä takia pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan.”

5 Puitepäätöksen 2002/584 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee päätöksen henkilön luovuttamisesta tässä puitepäätöksessä määritetyissä määräajoissa ja siinä määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa kaikki käyttökelpoiset lisätiedot täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.”

6 Rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä 11.5.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/800 (EUVL 2016, L 132, s. 1; jäljempänä direktiivi 2016/800) johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kun lapsi on epäiltynä tai syytettynä rikosoikeudellisessa menettelyssä tai -- puitepäätöksen 2002/584/YOS mukaisen eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan menettelyn kohteena, jäljempänä ’etsitty’, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että lapsen etu otetaan aina ensisijaisesti huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti.”

7 Tämän direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädetään yhteisistä vähimmäissäännöistä tietyille oikeuksille sellaisten lasten osalta, jotka ovat

a) epäiltynä tai syytettynä rikosoikeudellisissa menettelyissä; tai

b) puitepäätöksen 2002/584/YOS mukaisen eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan menettelyn kohteena --”

8 Mainitun direktiivin 3 artiklan 1 alakohdan mukaan tarkoitetaan ”lapsella” alle 18-vuotiasta henkilöä.

9 Direktiivin 2016/800 17 artiklassa, jonka otsikkona on ”eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat menettelyt”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4, 5, 6, 8, 10–15 ja 18 artiklassa tarkoitettuja oikeuksia sovelletaan soveltuvin osin, kun kyse on etsitystä lapsesta, joka pidätetään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien menettelyjen mukaisesti täytäntöönpanojäsenvaltiossa.”

Belgian oikeus

10 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä 19.12.2003 annetun lain (wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel; Belgisch Staatsblad, 22.12.2003, s. 60075; jäljempänä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annettu laki) 4 §:n 3 momentissa säädetään, että ”eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäydytään – –, jos henkilöä, jota eurooppalainen pidätysmääräys koskee, ei voida ikänsä takia vielä pitää Belgian oikeuden mukaan rikosoikeudellisesti vastuullisena eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista”.

11 Nuorisosuojelusta, rikokseksi luokitellun teon tehneistä alaikäisistä huolehtimisesta ja teosta aiheutuneen vahingon korvaamisesta 8.4.1965 annetun lain (wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade; Belgisch Staatsblad 15.4.1965, s. 4014; jäljempänä nuorisosuojelusta annettu laki), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 36 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jeugdrechtbank (nuorisotuomioistuin) käsittelee

– –

4° syyttäviviranomaisen vaatimukset, jotka kohdistuvat henkilöihin, joita syytetään alle 18-vuotiaana tehdystä rikokseksi luokitellusta teosta.

– –”

12 Kyseisen lain 57bis §:ssä säädetään seuraavaa:

”§ 1. Jos henkilö, joka on haastettu jeugdrechtbankiin rikokseksi luokitellun teon takia, oli teon tapahtuma-aikaan täyttänyt vähintään 16 vuotta eikä jeugdrechtbank pidä huoltoa, suojelua tai kasvatusta koskevaa toimenpidettä riittävänä, tämä tuomioistuin luopuu asian käsittelystä ja siirtää asian perustellulla päätöksellä syyttäviviranomaiselle syytteenpanoa varten jeugdrechtbankissa toimivaan erityisjaostoon, joka tarvittaessa soveltaa yleistä rikosoikeutta ja tavanomaista rikosprosessia, jos kyseisen henkilön epäillään tehneen vähäisen rikoksen tai rikoksen, joka voidaan luokitella vähäiseksi, tai rikostuomioistuimeen, jonka kokoonpano määräytyy tarvittaessa oikeudenkäyntimenettelystä annetun lain 119 §:n 2 momentin mukaisesti, jos kyseisen henkilön epäillään tehneen rikoksen, jota ei ole mahdollista luokitella vähäiseksi. Jeugdrechtbank voi kuitenkin päättää asian käsittelystä luopumisesta vain, jos lisäksi jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- asianomainen henkilö on ollut jo aiemmin yhden tai useamman 37 §:n 2, 2bis tai 2ter momentissa tarkoitetun toimenpiteen tai 37bis–37quinquies §:ssä tarkoitetun hyvittämistä koskevan tarjouksen kohteena
- kyseessä on rikoslain 373, 375, 393–397, 400, 401, 417 ter, 417 quater ja 471–475 §:ssä tarkoitettu teko tai rikoslain 393–397 §:ssä tarkoitetun teon yritykset.

Perusteluissa otetaan huomioon asianomaisen henkilön persoonallisuus ja hänen ympäristönsä sekä asianomaisen henkilön kypsyyssaste.

Kyseistä säännöstä voidaan soveltaa myös siinä tilanteessa, että asianomainen henkilö on tuomion antamispäivänä 18-vuotias. Siinä tapauksessa hänet rinnastetaan alaikäiseen tätä lukua sovellettaessa.

§ 2. Jollei 36bis §:stä muuta johdu, jeugdrechtbank voi luopua asian käsittelystä tätä pykälää soveltamalla vasta sen jälkeen, kun se on teettänyt 50 §:n toisessa momentissa säädetyt sosiaaliset ja lääketieteelliset-psykologiset tutkimukset.

Lääketieteellis-psykologisen tutkimuksen tarkoituksena on tilanteen arviointi asianomaisen henkilön persoonallisuuden ja hänen ympäristönsä sekä kypsyytensä kannalta. Niiden tekojen luonne, toistuvuus ja vakavuus, joista asianomaista henkilöä syytetään, otetaan huomioon siltä osin kuin ne vaikuttavat hänen persoonallisuutensa arviointiin. Kuningas antaa tarkempia sääntöjä lääketieteellis-psykologisen tutkimuksen suorittamisesta.

Kuitenkin

- 1° jeugdrechtbank voi luopua asian käsittelystä, vaikei sillä ole lääketieteellis-psykologisen tutkimuksen perusteella annettua lausuntoa, jos se toteaa, että asianomainen henkilö välttelee tutkimusta tai kieltäytyy siitä
- 2° jeugdrechtbank voi luopua asian käsittelystä ilman, että sillä on velvollisuus teettää sosiaalista tutkimusta, ja ilman, että sillä on velvollisuus pyytää lääketieteellis-psykologista tutkimusta, jos tuomiolla on jo vahvistettu toimenpide sellaista henkilöä kohtaan, joka ei ole vielä täyttänyt 18:aa vuotta ja joka on tehnyt yhden tai useamman rikoslain 323, 373–378, 392–394, 401 ja 468–476 §:ssä tarkoitetuista teoista sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 16 vuotta, ja kyseinen henkilö pannaan uudelleen syyteeseen sen johdosta, että hän on tuon ensimmäisen tuomion jälkeen tehnyt taas yhden tai useamman edellä tarkoitetuista teoista. Aiemman oikeudenkäynnin asiakirjat liitetään uuden oikeudenkäynnin asiakirjoihin
- 3° jeugdrechtbank antaa samojen edellytysten mukaisesti päätöksen vaatimuksesta, joka koskee sellaisen alle 18-vuotiasta henkilöä koskevan asian käsittelystä luopumista, joka on tehnyt rikokseksi luokitellun teon, josta voi seurata yli 20 vuoden vankeusrangaistus, sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 16 vuotta, ja hänet pannaan ensimmäistä kertaa syyteeseen sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 18 vuotta.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Piotrowski on 11.8.1993 Lapyssa (Puola) syntynyt Puolan kansalainen.
- 14 Sąd Okręgowy w Białymstoku antoi 17.7.2014 Piotrowskia koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen hänen luovuttamiseksi Puolan viranomaisille mainitun tuomioistuimen antamissa kahdessa tuomiossa määrättyjen rangaistusten täytäntöön panemiseksi. Näistä tuomioista ensimmäisessä, joka annettiin 15.9.2011, asianomainen henkilö tuomittiin kuuden kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen polkupyörävarkaudesta. Toisessa tuomiossa, joka julistettiin 10.9.2012, asianomainen henkilö tuomittiin kahden vuoden kuuden kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen vakavaa hyökkäystä koskevien väärin tietojen antamisesta.
- 15 Onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Brysselin hollanninkielisen alioikeuden tutkintatuomari, Belgia) teki 6.6.2016 Piotrowskia koskevan vangitsemispäätöksen hänen luovuttamiseksi pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon eli Puolan tasavaltaan 10.9.2012 annetun tuomion täytäntöönpanemiseksi.
- 16 Tässä vangitsemispäätöksessä kyseinen tuomari katsoi sitä vastoin, että – kun otetaan huomioon eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 4 §:n 3 momentti – Sąd Okręgowy w Białymstokun antamaa tuomiota ei voitu panna täytäntöön siltä osin kuin se koski 15.9.2011 annettua tuomiota, koska asianomainen henkilö oli syytteenalaisen rikoksen tehdessään 17-vuotias ja nyt käsiteltävässä asiassa rikosten tekoaikaa 16 vuotta täyttäneen alaikäisen syyteeseenpanoa koskevat Belgian lainsäädännössä säädetty edellytykset eivät olleet täyttyneet.

- 17 Procureur des Konings (syyttäviviranomainen, Belgia) teki 7.6.2016 valituksen hof van beroep te Brusseliin (Brysselin ylioikeus, Belgia) kyseisestä päätöksestä siltä osin kuin se koski osittaista kieltäytymistä kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.
- 18 Tästä procureur des Konings väittää, että vaikka rikosoikeudellisen täysi-ikäisyyden on vahvistettu alkavan 18-vuotiaana, nuorisosuojelusta annetun lain nojalla yli 16-vuotiaasta alaikäistä voidaan pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena, jos hän on tehnyt liikenne rikoksia tai jos jeugdrechtbank luopuu häntä koskevan asian käsittelystä kyseessä olevissa tapauksissa mainitussa laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti. Tässä yhteydessä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 4 §:n 3 momentissa säädetyn kieltäytymisperusteen soveltamista varten on riittävää suorittaa abstrakti arviointi sen osalta, mistä iästä alkaen alaikäistä voidaan pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena. Ei siis ole tarpeen tehdä konkreettista arviointia siitä, minkä lisäedellytysten on Belgian lainsäädännön mukaan täytyttävä, jotta voidaan nostaa mahdollinen syyte tällaista alaikäistä vastaan.
- 19 Tämän valituksen johdosta kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva asiakirja-aineisto jaettiin kahteen osaan.
- 20 Raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Brysselin hollanninkielisen alioikeuden erityisjaosto, Belgia) analysoi 21.6.2016 tästä pidätysmääräyksestä sen osan, joka koskee 10.9.2012 annettua tuomiota, ja hyväksyi Piotrowskin luovuttamisen Puolan tasavaltaan kyseisen tuomion täytäntöönpanoa varten.
- 21 Sen sijaan 15.9.2011 annetun tuomion täytäntöönpanoa koskevan muutoksenhakumenettelyn osalta hof van beroep te Brussel toteaa procureur des Koningsin tavoin, että Belgian lainsäädännön mukaan yli 16-vuotias alaikäinen voi olla rikosoikeudellisessa vastuussa silloin, kun kyse ei ole liikenne rikoksista, ainoastaan, jos jeugdrechtbank luopuu asian käsittelystä ja siirtää asian syyttäviviranomaiselle syytteesenpanoa varten teosta riippuen joko kyseisen tuomioistuimen erityisjaostoon tai rikostuomioistuimeen.
- 22 Nuorisosuojelusta annetun lain 57bis §:n 1 momentin nojalla jeugdrechtbank voi kuitenkin luopua asian käsittelystä vain, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy: jos asianomainen henkilö on ollut jo aiemmin yhden tai useamman huoltoa, suojelua tai kasvatusta koskevan toimenpiteen kohteena tai jos hänelle on tarjottu restoratiivista sovittelu- tai neuvottelumenettelyä tai jos kyseessä on rikoslain nimenomaisesti mainituissa pykälissä tarkoitetuista yhdestä tai useammasta vakavan rikoksen teosta tai sen yrityksestä. Lisäksi kyseisessä säännöksessä säädetään, että mainitun tuomioistuimen asiasta luopumista koskevan päätöksen perusteluissa otetaan huomioon asianomaisen henkilön persoonallisuus ja hänen ympäristönsä sekä kypsytyksensä. Kyseisen lain 57bis §:n 2 momentin mukaan mainittu tuomioistuin voi pääsääntöisesti luopua asian käsittelystä vasta sen jälkeen, kun se on teettänyt sosiaaliset ja lääketieteelliset-psykologiset tutkimukset.
- 23 Tätä lainsäädäntötaustaa vasten hof van beroep te Brussel toteaa, että Hof van Cassatien (ylin tuomioistuin, Belgia) oikeuskäytäntö ei ole eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 4 §:n 3 momentin tulkinnan osalta yksiselitteinen.
- 24 Mainitussa säännöksessä säädetyn kieltäytymisperusteen soveltamisesta Hof van Cassatien toisen jaoston ranskankielinen osasto nimittäin katsoi 6.2.2013 antamassaan tuomiossa, että siltä osin kuin asian käsittelystä luopumista koskevaa menettelyä ei sovelleta henkilöön, johon kohdistuu rikosoikeudellinen menettely muussa jäsenvaltiossa kuin Belgian kuningaskunnassa, alaikäisen henkilön luovuttaminen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi edellyttää, että on arvioitava konkreettisesti ne edellytykset, joiden on täytyttävä, jotta tämä henkilö voidaan panna syytteesen tai tuomita Belgiassa, joka on asiassa täytäntöönpanojäsenvaltio. Sen sijaan Hof van Cassatie katsoi täysistunnossa 11.6.2013 antamassaan tuomiossa pääasiallisesti, että vastavuoroisen tunnustamisen periaate tarkoittaa, että täytäntöönpanojäsenvaltion tuomioistuin ei voi asettaa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitettua alaikäisen luovuttamisen edellytykseksi erityistä

päätöstä asian käsittelystä luopumisesta, vaan kyseisen tuomioistuimen on tällaisen mahdollisen luovuttamisen täytäntöönpanemiseksi tyydyttävä tekemään pelkästään abstrakti arviointi kyseisen alaikäisen rikosoikeudellisen vastuun alkamisikää koskevasta edellytyksestä.

25 Kun otetaan huomioon tämä oikeuskäytäntöä koskeva epävarmuus ja se seikka, että eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettulla kieltäytymisperusteella on pantu täytäntöön puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtassa säädetty ehdoton kieltäytymisperuste, hof van beroep te Brussel on katsonut tarpeelliseksi pyytää unionin tuomioistuinta täsmentämään tämän unionin oikeuden säännöksen ulottuvuutta, jotta se voi varmistaa, että Belgian lainsäädäntöä tulkitaan kyseisen säännöksen sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti.

26 Hof van beroep te Brussel on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko puitepäätöksen [2002/584] 3 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että luovuttaminen on sallittua vain sellaisten henkilöiden osalta, jotka ovat täytäntöönpanojäsenvaltion oikeuden mukaan täysi-ikäisiä, vai annetaanko edellä mainitussa artiklassa täytäntöönpanojäsenvaltiolle mahdollisuus sallia luovuttaminen myös sellaisten alaikäisten osalta, joita voidaan kansallisten oikeussääntöjen perusteella pitää rikosoikeudellisesti vastuullisina tietystä iästä alkaen (ja mahdollisesti edellyttäen, että useat edellytykset täyttyvät)?

2) Siinä tapauksessa, ettei puitepäätöksen [2002/584] 3 artiklan 3 alakohta ole esteenä alaikäisten luovuttamiselle, onko puitepäätöksen 3 artiklan 3 alakohta silloin tulkittava

a) siten, että luovuttamisen hyväksymisen kriteeriksi riittää (teoreettinen) mahdollisuus alaikäisten rankaisemiseen kansallisen oikeuden mukaisesti määrätystä iästä alkaen (toisin sanoen tekemällä abstrakti arviointi sellaista ikää koskevan kriteerin perusteella, josta alkaen henkilöä voidaan pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena, ilman että mahdollisia lisäedellytyksiä on otettava huomioon), vai

b) siten, ettei vastavuoroisen tunnustamisen periaate, joka on vahvistettu puitepäätöksen [2002/584] 1 artiklan 2 kohdassa, eikä puitepäätöksen 3 artiklan 3 alakohta ole esteenä sille, että täytäntöönpanojäsenvaltio tekee tapauskohtaisesti konkreettisen arvioinnin, jonka yhteydessä voidaan vaatia, että henkilön, jonka luovuttamista pyydetään, osalta täyttyvät samat rikosoikeudellisen vastuun edellytykset kuin ne, joita sovelletaan täytäntöönpanojäsenvaltion kansalaisiin, kun otetaan huomioon heidän ikänsä tekojen tapahtuma-aikaan, syytteenalaisen rikoksen luonne ja mahdollisesti myös sellaiset aikaisemmat tuomioistuimen toimenpiteet pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, jotka ovat johtaneet luonteeltaan kasvatukselliseen toimenpiteeseen, vaikka kyseisiä edellytyksiä ei ole asetettu pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa?

3) Jos täytäntöönpanojäsenvaltio saa tehdä konkreettisen arvioinnin, onko rankaisematta jäämisen välttämiseksi siinä tapauksessa tehtävä ero syytteenpanotarkoituksessa tehtävän luovutuksen ja rangaistuksen täytäntöönpanotarkoituksessa tehtävän luovutuksen välillä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele ensimmäisessä kysymyksessään lähinnä sitä, onko puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä jokaisen sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta, jota täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön nojalla pidetään

- alaikäisenä, vai ainoastaan sellaisten alaikäisten luovuttamisesta, jotka kyseisen lainsäädännön mukaan eivät ole vaaditun ikäisiä, jotta heitä voitaisiin pitää rikosoikeudellisesti vastuullisina heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.
- 28 Tästä on muistutettava, että puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdassa säädetään, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemisesta, jos henkilöä, jota eurooppalainen pidätysmääräys koskee, ei voida ikänsä takia pitää ”rikosoikeudellisesti vastuullisena pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan”.
- 29 Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdan sanamuodosta ilmenee näin ollen, ettei tässä säännöksessä tarkoitetulla kieltäytymisperusteella tarkoiteta alaikäisiä yleensä vaan siinä viitataan ainoastaan sellaisiin alaikäisiin, jotka eivät ole vaaditun ikäisiä, jotta heitä voitaisiin pitää täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön nojalla rikosoikeudellisesti vastuullisina heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.
- 30 Unionin lainsäätäjä ei siten ole tarkoittanut jättää luovuttamisen ulkopuolelle kaikkia alaikäisiä vaan ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka eivät ikänsä vuoksi voi olla kyseessä olevien tekojen johdosta minkäänlaisen syytemenettelyn tai rikostuomion kohteena täytäntöönpanojäsenvaltiossa, ja koska tätä alaa ei ole yhdenmukaistettu, se on jättänyt täytäntöönpanojäsenvaltiolle toimivallan määrittää vähimmäisiän, josta alkaen henkilö täyttää edellytykset, jotta häntä voidaan pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena tällaisista teoista.
- 31 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa, tästä seuraa, että puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa on sen sanamuoto huomioon ottaen tulkittava siten, ettei siinä lähtökohtaisesti mahdollisteta täytäntöönpanosta vastaaville oikeusviranomaisille sitä, että ne voisivat kieltäytyä luovuttamasta eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitettuja alaikäisiä, jotka ovat saavuttaneet vähimmäisiän, josta alkaen heitä voidaan pitää täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikosoikeudellisesti vastuullisina heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.
- 32 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa, tällainen tulkinta saa tukea kyseisen säännöksen valmistelutöistä.
- 33 Nimittäin sen jälkeen, kun komissio oli antanut ehdotuksensa neuvoston puitepäätökseksi eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (KOM(2001) 522 lopullinen; EYVL 2001, C 332 E, s. 305), Euroopan parlamentti ehdotti 14.11.2001 antamassaan mietinnössä (A5-0397/2001), joka sisälsi tähän ehdotukseen liittyviä tarkistuksia sisältävän luonnoksen lainsäädäntöpäätöslausemaksi, että 30 a artiklaan lisättäisiin harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, joka koskisi sellaista henkilöä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka ei katsota saavuttaneen täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaista ”rikosoikeudellisen vastuun alkamisikää”.
- 34 On siis ilmeistä, että tekemällä tällaisen tarkistuksen, jonka perusteella puitepäätöksen 2002/584 sisällytettiin lopulta puitepäätöksen 3 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettu ehdoton kieltäytymisperuste, parlamentin tarkoituksena oli ottaa käyttöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmän täytäntöönpanoa koskeva erityispoikkeus, jolla mahdollistetaan se, että kaikkia alaikäisiä yleensä ei suljeta luovuttamisen ulkopuolelle vaan ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka eivät täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi ikänsä takia olla minkään rikosoikeudellisen menettelyn eivätkä minkään rikostuomion kohteena heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.
- 35 Tämän tuomion 31 kohdassa esitetty puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdan tulkinta saa tukea myös siitä normatiivisesta kontekstista, johon mainittu puitepäätös nykyisin kuuluu.

- 36 Tästä on nimittäin todettava, että muun muassa perusoikeuskirjassa ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetussa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taattujen alaikäisten perusoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi direktiivissä 2016/800, kuten sen 1 artiklan b alakohdasta ilmenee, vahvistetaan muun muassa lasten – eli alle 18-vuotiaiden, jotka ovat puitepäätöksen 2002/584 mukaisen eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan menettelyn kohteena – prosessuaalisten oikeuksien suojaamista koskevia yhteisiä vähimmäissääntöjä. Erityisesti tämän direktiivin 17 artiklassa säädetään, että useita kansallisissa rikosprosesseissa epäiltyinä tai syytettyinä oleville lapsille kuuluvia oikeuksia on sovellettava soveltuvin osin, kun kyse on tällaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitetusta lapsesta, joka pidätetään täytäntöönpanojäsenvaltiossa.
- 37 Mainituissa direktiivin 2016/800 säännöksissä vahvistetaan, ettei unionin oikeudessa – eikä erityisesti puitepäätöksessä 2002/584 – lähtökohtaisesti kielletä täytäntöönpanosta vastaavia oikeusviranomaisia luovuttamasta alaikäisiä, jotka ovat saavuttaneet rikosoikeudellisen vastuun alkamisiän täytäntöönpanojäsenvaltiossa. Tässä direktiivissä veloitetaan kuitenkin tällaisia viranomaisia takaamaan alaikäisille puitepäätöksen 2002/584 täytäntöönpanon yhteydessä se, että tiettyjä erityisiä menettelyllisiä oikeuksia, jotka on taattu kansallisissa rikosoikeudellisissa menettelyissä, noudatetaan sen varmistamiseksi, kuten mainitun direktiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan, että eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitetun lapsen etu otetaan aina ensisijaisesti huomioon perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 38 Kun otetaan huomioon kaikki edellä esitetty, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä ainoastaan sellaisten eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevien alaikäisten luovuttamisesta, jotka täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan eivät ole vaaditun ikäisiä, jotta heitä voitaisiin pitää rikosoikeudellisesti vastuullisina heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.

Toinen kysymys

- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele toisessa kysymyksessään pääpiirteissään, onko puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että voidakseen tehdä päätöksen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan alaikäisen luovuttamisesta täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tarkistettava vain se, onko kyseinen henkilö saavuttanut vähimmäisiän, jotta häntä voidaan pitää täytäntöönpanojäsenvaltiossa rikosoikeudellisesti vastuullisena tällaisen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista, vai siten, että kyseinen viranomais voi myös arvioida, täyttyvätkö käsiteltävässä tapauksessa henkilökohtaiseen arviointiin liittyvät lisäedellytykset, jotka kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan konkreettisesti edellytyksiksi alaikäisen panemiselle syytteeseen tai tuomitsemiselle.
- 40 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkittamisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. mm. tuomio 11.1.2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, 32 kohta ja tuomio 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, 30 kohta).

- 41 Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdan sanamuodosta on todettava, että se on muotoiltu siten, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, jos täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan kyseistä henkilöä ”ei voida ikänsä takia pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista”.
- 42 Mainitun säännöksen sanamuodosta käy siis ilmi, että voidakseen kieltäytyä luovuttamasta eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitetun alaikäisen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on varmistettava ainoastaan se, ettei kyseinen henkilö ole saavuttanut vähimmäisikää, jonka perusteella hänet voitaisiin panna syytteeseen tai tuomita täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön nojalla eurooppalainen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.
- 43 Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdassa ei siis säädetä täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen mahdollisuudesta ottaa huomioon kyseisen henkilön luovuttamisesta päättäessään myös henkilökohtaiseen arviointiin liittyviä – nyt käsiteltävässä asiassa nuorisosuojelusta annetun lain 57bis §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun kaltaisia – lisäedellytyksiä, jotka kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan konkreettisesti alaikäisen mahdollisen syytteeseenpanon tai tuomitsemisen edellytyksiksi. Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on sovellettava alaikäisen tässä jäsenvaltiossa tekemiin tekoihin rikosoikeudellista repressiota koskevia erityissääntöjä.
- 44 Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdan sanamuodossa ei näin ollen anneta tukea tulkinnalle, josta siinä ei ole mitään nimenomaista viitettä ja jonka mukaan täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen olisi kieltäydyttävä luovuttamasta eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitettu alaikäinen hänen erityistilanteensa arvioinnin ja häntä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevien tekojen perusteella niiden henkilökohtaiseen arviointiin liittyvien lisäedellytysten valossa, joista konkreettisesti riippuu alaikäisen rikosoikeudellinen vastuu tällaisista teoista täytäntöönpanojäsenvaltiossa.
- 45 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, tämä päätelmä saa tukea asiayhteydestä ja yleisestä rakenteesta, joihin tämä säännös sisältyy, sekä puitepäätöksellä 2002/584 tavoitelluista päämääristä.
- 46 Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdan asiayhteyden ja yleisen rakenteen osalta on palautettava mieleen, että mainitun puitepäätöksen tavoitteena on, kuten erityisesti sen 1 artiklan 1 ja 2 kohdasta sekä sen johdanto-osan viidennestä ja seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee, korvata rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13.12.1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuva monenvälinen luovuttamisjärjestelmä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytetoimenpiteitä varten (tuomio 16.11.2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, 35 kohta; tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75 kohta ja tuomio 10.11.2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 25 kohta).
- 47 Siten puitepäätöksen 2002/584 soveltamisalalla vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta, joka on, kuten muun muassa puitepäätöksen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, rikosasioiden oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, sovelletaan kyseisen puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa; sen mukaan jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti velvollisia panemaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön (tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 48 Tästä johtuu, että täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat kieltäytyä tällaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta lähtökohtaisesti vain puitepäätöksen 2002/584 3 artiklassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosta kieltäytymisen ehdottomissa tapauksissa tai mainitun puitepäätöksen 4 ja 4 a artiklassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosta kieltäytymisen harkinnanvaraisissa tapauksissa. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on näin ollen pääsääntö, ja tällaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytymisen on katsottava olevan poikkeus, jota on tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 29.6.2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, 19 kohta ja tuomio 10.8.2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 50 ja 51 kohta).
- 49 Tosin unionin tuomioistuin on jo todennut, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta ja jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatetta voidaan rajoittaa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kuten puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdasta ilmenee, tämä puitepäätös ei myöskään vaikuta velvoitteen kunnioittaa muun muassa perusoikeuskirjassa taattuja perusoikeuksia (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82 ja 83 kohta) ja nyt käsiteltävässä tapauksessa erityisesti sen lapsen oikeuksia koskevassa 24 artiklassa taattuja perusoikeuksia, joita jäsenvaltioiden on kunnioitettava kyseisen puitepäätöksen täytäntöönpanossa.
- 50 Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa menettelyssä näiden oikeuksien takaaminen kuuluu kuitenkin ensisijaisesti pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle, jonka voidaan olettaa noudattavan unionin oikeutta ja erityisesti siinä tunnustettuja perusoikeuksia (ks. vastaavasti 18.12.2014 annettu lausunto 2/13 (unionin liittyminen ihmisoikeussopimukseen), EU:C:2014:2454, 191 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 On silti todettava yhtäältä, että puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettua ehdotonta kieltäytymisperustetta, joka on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan eurooppalainen pidätysmääräys pannaan täytäntöön, ei voida tulkita siten, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voisi kieltäytyä panemasta täytäntöön tällaisen pidätysmääräyksen sellaisen analyysin perusteella, josta tässä säännöksessä tai muissa tämän puitepäätöksen säännöissä ei ole nimenomaisesti säädetty, esimerkiksi senkaltaisen analyysin perusteella, jossa arvioidaan, täyttyvätkö käsiteltävässä tapauksessa henkilökohtaiseen arviointiin liittyvät lisäedellytykset, jotka täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan konkreettisesti alaikäisen mahdolliselle syytteenpanolle tai tuomitsemiselle.
- 52 Toisaalta on todettava, että tällainen arviointi saattaa koskea kyseisen alaikäisen persoonallisuuden, ympäristön ja kypsyyden kaltaisia luonteeltaan subjektiivisia seikkoja, kuten pääasiassa, tai rikoksen uusimisen ja jo tehtyjen nuorison suojelua koskevien toimenpiteiden kaltaisia objektiivisiä seikkoja, mikä merkitsisi todellisuudessa sitä, että tutkittaisiin aineellisesti uudelleen analyysi, jonka eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuin on tehnyt ratkaisussaan, joka on kyseisen pidätysmääräyksen perusteena. Kuten julkisasiamies huomautti ratkaisuehdotuksensa 56 kohdassa, tällaisella uudelleen tutkimisella loukattaisiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta ja poistettaisiin kokonaan tehokas vaikutus tältä periaatteelta, jossa edellytetään, että on olemassa molemminpuolinen luottamus siihen, että jokainen jäsenvaltio hyväksyy muissa jäsenvaltioissa voimassa olevan rikosoikeuden soveltamisen, vaikka sen oman kansallisen lainsäädännön täytäntöönpano johtaisi erilaiseen lopputulokseen, ja jolla siis ei mahdollisteta sitä, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen korvaisi omalla tulkinnallaan eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitettua alaikäistä koskevasta rikosoikeudellisesta vastuusta sen tulkinnan, joka on tehty jo pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa sen ratkaisun antamisen yhteydessä, johon mainittu pidätysmääräys perustuu.

- 53 Tällainen mahdollisuus olisi sitä paitsi ristiriidassa myös puitepäätöksen 2002/584 sen tavoitteen kanssa, joka on oikeudellisen yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76 kohta ja tuomio 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, 31 kohta).
- 54 On nimittäin kiistatonta, että kyseisellä puitepäätöksellä vahvistettiin oikeusviranomaisten välinen yksinkertaistettu ja tehokkaampi järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 28.6.2012, West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 53 kohta ja tuomio 16.7.2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 40 kohta), ja tämä järjestelmä mahdollistaa – kuten mainitun puitepäätöksen johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta käy ilmi – ennen puitepäätöksen antamista olemassa olleiden monimutkaisten ja aikaa vievien luovuttamismenettelyjen poistamisen (tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 57 kohta).
- 55 Tällainen tavoite on muun muassa eurooppalaisia pidätysmääräyksiä koskevien päätösten tekemistä koskevien määräaikojen käsittelyn perustana (tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 58 kohta); jäsenvaltioiden on noudatettava näitä määräaikoja (tuomio 25.1.2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joiden tärkeys ilmaistaan puitepäätöksen 2002/584 useissa säännöksissä (tuomio 16.7.2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 56 Erityisesti eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen tekemisestä puitepäätöksen 2002/584 17 artiklan 1 kohdassa säädetään, että pidätysmääräys käsitellään ja pannaan täytäntöön kiireellisesti. Tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistetaan pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan lopullisen päätöksen tekemiselle 10 päivän ja vastaavasti 60 päivän määräaika sen mukaan, suostuuko etsitty henkilö luovuttamiseensa vai ei. Vain erityistapauksissa silloin, kun eurooppalaista pidätysmääräystä ei voida panna täytäntöön näissä määräajoissa, määräaikoja voidaan pidentää kyseisen artiklan 4 kohdan nojalla 30 päivällä, ja täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on välittömästi ilmoitettava siitä ja viivästyksen syystä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Näitä erityistapauksia lukuun ottamatta jäsenvaltio voi vain poikkeuksellisissa olosuhteissa saman artiklan 7 kohdan mukaisesti olla noudattamatta kyseisiä määräaikoja, ja kyseisen jäsenvaltion on myös ilmoitettava siitä ja viivästyksen syistä Eurojust-yksikölle.
- 57 Jotta luovuttamismenettelyä voidaan yksinkertaistaa ja nopeuttaa puitepäätöksen 2002/584 17 artiklassa säädetyissä määräajoissa, puitepäätöksen liitteessä säädetään erityisestä lomakkeesta, joka pidätysmääräyksen antaneiden oikeusviranomaisten on täytettävä ja jossa niiden on ilmoitettava erityisesti vaadittavat tiedot.
- 58 Puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan mukaan nämä tiedot koskevat muun muassa etsityn henkilöllisyyttä ja kansalaisuutta, ilmoitusta siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu tämän puitepäätöksen 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan, rikoksen luonnetta ja oikeudellista luokittelua, kuvausta olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin etsitty henkilö on osallisena rikokseen, jo määrättyä rangaistusta tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa säädettyä rangaistusasteikkoa sekä mahdollisuuksien mukaan rikoksen muita seurauksia.
- 59 On siis ilmeistä, että mainituilla tiedoilla pyritään antamaan muodollisia vähimmäistietoja, jotka ovat tarpeen, jotta täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat panna eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön nopeasti tekemällä luovuttamista koskevan päätöksen kiireellisesti. Puitepäätöksen 2002/584 liitteenä oleva lomake ei sisällä mitään sellaisia erityistietoja, joiden perusteella täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voisivat tarvittaessa arvioida kyseessä olevan alaikäisen erityistilannetta niiden nuorisosuojelusta annetun lain 57bis §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kaltaisten subjektiivisten tai objektiivisten edellytysten valossa, jotka ovat konkreettisesti edellytyksenä mahdollisuudelle panna alaikäinen syytteeseen tai tuomita hänet niiden jäsenvaltion rikosoikeuden nojalla.

- 60 Kuten Italian ja Romanian hallitus toteavat kirjallisissa huomautuksissaan, on totta, että jos täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset katsovat, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta ne voisivat tehdä päätöksen luovuttamisesta, ne voivat puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää toimittamaan kiireellisesti tarvittavat lisätiedot saadakseen muuta pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle esitettyä näyttöä.
- 61 On kuitenkin todettava, että tämä mahdollisuus on vasta viimeinen keino ainoastaan sellaisia poikkeustapauksia varten, joissa täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaisen katsoo, ettei sillä ole käytössään kaikkia muodollisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi tehdä luovutusta koskevan päätöksensä kiireellisesti. Näin ollen jäsenvaltion käytäntö, joka koskee toisen jäsenvaltion viranomaisen antamassa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä tarkoitetun alaikäisen erityistilanteen arviointia, voisi pakottaa täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen pyytämään järjestelmällisesti lisätietoja pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta, jotta se voisi varmistua siitä, että henkilökohtaiseen arviointiin liittyvät lisäedellytykset, jotka mahdollistavat alaikäisen konkreettisen syytteen esittämisen tai tuomitsemisen täytäntöönpanojäsenvaltiossa, täyttyvät, mikä johtaisi siihen, että luovuttamisen yksinkertaistamista ja sen nopeuden varmistamista koskeva tavoite menettäisi kokonaan tehokkaan vaikutuksensa.
- 62 Kun otetaan huomioon kaikki edellä esitetty, toiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että voidakseen tehdä päätöksen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan alaikäisen luovuttamisesta täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tarkistettava vain se, onko kyseinen henkilö saavuttanut vähimmäisiän, jotta häntä voidaan pitää täytäntöönpanojäsenvaltiossa rikosoikeudellisesti vastuullisena tällaisen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista, eikä sen pidä ottaa huomioon mahdollisia henkilökohtaiseen arviointiin liittyviä lisäedellytyksiä, jotka tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan konkreettisesti edellytyksiksi alaikäisen panemiselle syytteen tai tuomitsemiselle tällaisista teoista.

Kolmas kysymys

- 63 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen esitetty vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 64 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 annetun neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 3 artiklan 3 alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 annetulla neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, on tulkittava siten, että täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä ainoastaan sellaisten eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevien alaikäisten luovuttamisesta, jotka täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan eivät ole vaaditun ikäisiä, jotta heitä voitaisiin pitää rikosoikeudellisesti vastuullisina heitä koskevan pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista.

- 2) Puitepäätöksen 2002/584 3 artiklan 3 alakohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, on tulkittava siten, että voidakseen tehdä päätöksen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan alaikäisen luovuttamisesta täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tarkistettava vain se, onko kyseinen henkilö saavuttanut vähimmäisiän, jotta häntä voidaan pitää täytäntöönpanojäsenvaltiossa rikosoikeudellisesti vastuullisena tällaisen pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista, eikä sen pidä ottaa huomioon mahdollisia henkilökohtaiseen arviointiin liittyviä lisäedellytyksiä, jotka tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetetaan konkreettisesti edellytyksiksi alaikäisen panemiselle syytteeseen tai tuomitsemiselle tällaisista teoista.

Allekirjoitukset